

نقش انگلستان در فتنه سال ۱۳۸۸

مهراب هداوند میرزایی^۴

فصلنامه مدیریت فرهنگی مطهر، سال نوزدهم، شماره ۶۰، بهار ۱۴۰۱

چکیده

پس از پیروزی انقلاب اسلامی از مصادیق عینی ایجادکننده بحرانهای سیاسی به طور مکرر در ایران، کشور انگلستان بوده است. خطراتی مانند صدور انقلاب اسلامی، مخالفت با نظام سلطه، تثبیت ایران به عنوان قدرت اول منطقه و موارد دیگر، باعث شد، بریتانیا به دلیل نفوذی که در ایران دارد در راستای تضعیف و تحلیل قدرت جمهوری اسلامی ایران گام بردارد کشور انگلستان از اولین معاندان نظام جمهوری اسلامی ایران به شمار آید. سوال تحقیق این است نقش انگلستان در ایجاد بحران سیاسی بعد از انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸ در ایران چیست؟ بررسی ها نشان می دهد روابط انگلستان با ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران از فراز و نشیب های زیادی برخوردار بوده زیرا حمایت های گسترده بریتانیا از رژیم بعث عراق در طی سالهای جنگ تحمیلی، نقش پنهانی سرویس اطلاعاتی این کشور در حمله به سفارت ایران، حمایت از نیروهای قومیت گرای داخلی و مخالفین نظام مانند سازمان مجاهدین خلق، گروههای تروریستی مانند پژاک، کموله، دموکرات، جندالله، داعش و... ترغیب و تحریک اعراب حاشیه خلیج فارس علیه ایران و اعمال تحریمهای وسیع اقتصادی علیه کشورمان، دخالت های مستقیم و غیر مستقیم در انتخابات گوناگون و اغتشاشات بعد از انتخابات ریاست جمهوری و ایجاد بحران های سیاسی متعدد در ایران، نقش مؤثر انگلستان در التهابات سیاسی منتهی به انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ و با هجمه به مشروعیت نظام سعی در بحران مشروعیت و ایجاد انقلاب رنگی در ایران را داشته است. تحقیق حاضر با استفاده از روشی تحلیلی توصیفی و مرور وقایع به بررسی موضوع پرداخته است.

واژگان کلیدی: ایران، انتخابات ریاست جمهوری، التهابات سیاسی، انگلستان.

^۴ استادیار دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)

مقدمه

شواهد و قراین نشان می دهد دخالت های انگلستان در امور داخلی ایران طی نیم قرن گذشته متنوع بوده و همین عامل باعث شده روابط این کشور پس از پیروزی انقلاب اسلامی از فرازو نشیب های زیادی تاکنون برخوردار باشد. دو ماه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ، این کشور در بهار ۱۳۵۸ مناسبات سیاسی اش را یک جانبه با ایران قطع و سفارت سوئد به عنوان حافظ منابع ان معرفی شد، اما شیطنت های روباه پیر بر علیه کشورمان ادامه داشت. اگرچه زوایای پنهان و نقش در پنج تروریست عراقی به رهبری فوزی بداوی نژاد در اریبهشت ۱۳۵۹ به سفارت کشورمان در لندن حمله کرده با اشغال سفارت ایران ۲۶ نفر را گروگان گرفتند با حمله پلیس انگلیس به سفارت پنج نفر گروگان گیر کشته و فوزی بداوی نژاد دستگیر و نوزده گران آزاد و یک دیپلمات ایرانی و یک گروگان دیگر شهید شدند اما نقش سرویس امنیتی بریتانیا در این ماجرا مشخص نگردید و پنهان باقی ماند و در ادامه خصومت ورزی لرد کارینگون طرح ادای احترام و افتخار برای دو ایرانی کشته شده در ماجرای گروگانگیری سفارت ایران در لندن را وتو نمود. (فایننشال تایمز، ۳۰ دسامبر ۲۰۱۰).

با شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، نام انگلستان در حمایت از صدام و به انواع سلاح و تجهیزات نظامی ، سلاح های کشتار جمعی و حمایت سیاسی از این رژیم در سازمان ملل دیده می شود. در سال یک تبعه انگلیسی ۱۳۶۵ به نام راجر کوپر انگلیسی به جرم جاسوسی در ایران دستگیر و علی رغم همه تنش ها در ابان سال ۱۳۶۷ سفارت انگلیس در تهران بازگشایی گردید، سه ماه بعد دولت انگلیس سناریوی سلمان رشدی مرتد را طراحی و از طریق وی به مقدسات مسلمانان جهان توهین کرد که با صدور حکم ارتداد وی و ناشرین این کتاب از سوی امام خمینی (ره)، مناسبات دو کشور در ۲۹ بهمن ۱۳۶۷ قطع شد. با توافق وزیران امور خارجه وقت ایران انگلستان در شهریور ۱۳۷۷ در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل روابط دیپلماتیک خود را به سطح کاردار ارتقا ع و در ابتدای سال ۱۳۷۸ روابط دو کشور به سطح سفیر رسید و کمال خرازی در بهمن ۱۳۷۹ به عنوان اولین وزیر خارجه ایران به لندن سفر رسمی نمود و با تونی بلر نخست وزیر و وزیران خارجه و بازرگانی این کشور دیدار نمود و در در بهمن ۱۳۸۳ برای کمک به زلزله زدگان بم وارد ایران شد با رئیس جمهوری وقت کشورمان دیدار کرد. دستگیری هادی سلیمان پور به اتهام بمب گذاری در ارژانتین (در ۳۰ مرداد و دستگیری ۸ ملوان متجاوز انگلیسی در اروندرود ، ملاقات جک استرا با یکی از رهبران گروه های تجزیه طلب خوزستان در ۵ اریبهشت ۱۳۸۴، بازداشت نصرالله تاجیک سفیر سابق کشورمان در ۴ بهمن ۱۳۸۵ در اردن و دستگیری ۸ بمب گذار در ۵ بهمن ۱۳۸۵ مرتبط با انگلیس در اهواز ، دستگیری ۱۵ ملوان متجاوز انگلیسی

درفروردین ۱۳۸۶ در آب‌های سرزمینی ایران، اعلام تعلیق روابط اقتصادی با کشورمان توسط وزارت خارجه ی انگلیس، اعلام ازادی ۱۵ ملوان انگلیسی توسط کشورمان در ۱۵ فروردین ۱۳۸۶، خروج نام منافقین از لیست گروه های تروریستی انگلیس در تیر ۱۳۸۷، (مرکز اسناد انقلاب، ۱۳۹۳: ۵۳)، تحریم بانک ملی ایران در لندن و مسدود نمودن دارایی های آن توسط دولت انگلستان در مرداد ۱۳۸۷، ازادی فوزی بداوی نژاد تنها تروریست به جای مانده از عملیات اشغال سفارت ایران توسط دولت بریتانیا، حضور سایمون گس سفیر بریتانیا در تهران و دخالت های آشکار در امور داخلی ایران در ۱۵ اسفند ۱۳۸۷، حمایت از عملیات تروریستی گروهک منافقین، جند الشیطان، پژاک و کومله، مقابله با بر نامه صلح امیزهسته ای، تضعیف نقش منطقه ای، دخالت در انتخابات های مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری ایران و حضور پر جسته در فتنه ۱۳۸۸ و... از جمله مهم ترین تحولات مناسبات روابط ایران و انگلستان پس از پیروزی انقلاب اسلامی بوده اند.

چارچوب نظری

بحران های سیاسی که از طرف دولت انگلستان در جامعه ایران هدایت شده اند را می توان با تعریفی که ساندرز از بحران های سیاسی داشته، بررسی نمود. او در تعریف ثبات بیان می کند ثبات ناظر است بر فقدان نسبی برخی انواع حوادث سیاسی بی ثبات کننده که خواه به صورت تغییر در ساختار قدرت، حکومت و یا به صورت مسالمت آمیز یا حتی خشونت آمیز، به چالش با قدرت سیاسی موجود یا خود ساختار اقتدار سیاسی می انجامد. (خواجه سروی، ۱۳۸۵: ۸۵-۱۱۶). معیاری که بتوان به وسیله آن یک نظام سیاسی را در هر مقطع از زمان ثبات به حساب آورد معیاری است که با وقوع یا عدم وقوع تغییرها و چالش ها در هر حکومت، رژیم یا جامعه ای نسبت مستقیم دارد؛ یعنی آنکه تا چه حد این تغییرها و چالشها، الگوی معمولی یک سیستم خاص حکومتی، رژیم یا جامعه ای را تغییر داده اند و تا چه میزان باعث ایجاد چالش در آن شده اند. در تعریف ساندرز دو نکته مهم قابل مشاهده است؛ یکی اینکه منظور از حکومت مقامات سیاسی هستند یعنی تصمیم گیرندگان اصلی که سیاست ها را در مقطع زمانی خاصی تعیین میکنند، منظور از رژیم قواعد حقوقی رسمی و غیررسمی است که حاکم بر حل مناقشات درون نظام است و منظور از جامعه سیاسی آن بخش از نظام سیاسی است که به صورت گروهی از افراد بر پایه تقسیم کار سیاسی مرتبط هستند و مورد دوم سنجش میزان انحرافی که در الگوی نظام نسبت به الگوی سابق پیش می آید با توجه به الگوهای فضایی و الگوهای زمانی ممکن است. مفهوم الگوی فضایی بر پایه این فرض استوار است که در هر کشور خاص، در برابر هر تغییر یا چالش معینی یک الگوی رایج یا هنجار کنش و واکنش سیاسی وجود دارد و الگوی زمانی به این معناست که حتی در یک نظام خاص الگوی

متعارف در طول زمان متفاوت است. (خواجه سروی: ۱۳۸۵، ۱۱۲-۱۰۰) شاخص تغییر رژیم، حکومت و جامعه سیاسی می توانند به طور نسبی نمایانگر ثبات یا بی ثباتی سیاسی باشند. در طول ۱۰۰ سال گذشته ایران تجزیه نشده و مرزهای جغرافیایی آن با زور و لشکر کشی نظامی یا به وسیله قومیت ها تغییر نیافته است. با شروع جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، دولت عراق تلاش کرد حداقل خوزستان و کردستان را از خاک ایران جدا و دولت کردستان و عربستان مستقل ایجاد نماید که با تغییر موازنه جنگ به نفع ایران از سال ۱۳۶۰ طرح دولت عراق با شکست روبرو شد. در اغتشاشات شهریورماه سال ۱۴۰۱ با شعار زن زندگی آزادی نیز با استفاده از تجمع نیروهای جدایی طلب کرد مخالف ایران و دیگر تجزیه طلبان مستقر در کردستان عراق جهت اشغال شهر های کردستان ایران و پروژه سوریه سازی نیز با شکست مواجه گردید به همین دلیل در عینی سازی مفهوم ثبات سیاسی در ایران شاخص تغییر جامعه سیاسی دخالت داده نمی شود.

یافته های تحقیق

رویکرد انگلستان از ایجاد التهابات سیاسی در ابعاد داخلی در سال ۱۳۸۸

قبل از هرچیز باید بسترها و زمینه های ایجاد بحران از طرف انگلستان و غرب بررسی شود. سپس، ابزارهایی که این کشور در این خصوص مستمسک خود قرار داده است مورد واکاوی قرارداد و اقدامات سلسله مراتبی ای که در راستای ملتهب نمودن اوضاع سیاسی ایران انجام داده است و اهداف مدنظر انگلستان بر جامعه ایران بررسی شود که رویکرد این کشور به قرار زیر می باشد

۱- خدشه دار نمودن مشروعیت و هویت انقلاب اسلامی

با کمی تفکر می توانیم به تبیین مهمترین عواملی که زمینه ساز دخالت انگلستان در انتخابات سال ۸۸ در ایران بود را مورد بررسی قراردهیم. شاید بتوان این کشور را پیشگام دیپلماسی عمومی دولت های سلطه گر خارجی در تاریخ ایران حتی پیش از رایج شدن اصطلاح و سیاستی مشخص به نام دیپلماسی عمومی به حساب آورد. دیپلماسی عمومی تلاش های یک دولت برای اطلاع رسانی ایجاد درک متقابل و نیز تاثير بر افکار عمومی ملت های دیگر می باشد در دیپلماسی نوین بریتانیا به کار گیری رسانه های دیداری و شنیداری و... و مدیریت افکار عمومی کشورهای هدف از جمله ایران در راس بیشتر برنامه های آنها قرار دارد، یا بخش های انتخاب شده ای از مردم کشور های هدف از طریق سیاست های فرهنگی و اجتماعی اعمال می گردد کارکرد این دیپلماسی تسهیل و تسریع در دستیابی به اهداف سیاسی امنیتی می باشد (مرکز اسناد انقلاب، ۱۳۹۳: ۵۶) در حال حاضر دیپلماسی عمومی انگلستان در ایران در چار چوب به کارگیری قدرت نرم صورت میگیرد و علاوه بر ابعاد فرهنگی و رسانه ای ناظر بر

ابعاد اطلاعاتی و جنگ روانی است. این کشور در تلاش است بر ذهن ها و قلب های ایرانیان نفوذ و از این طریق آنان را بر علیه جمهوری اسلامی ایران به کارگیرد. پس از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری در ایران و پیروزی اصولگرایان، مواضع خصمانه انگلیس و دیگر متحدان غربی نسبت به انتخابات مذکور آغاز شد. رسانه های انگلیسی به ویژه بی بی سی فارسی در طول ایام انتخابات، چند رویکرد را دنبال می کرد که همه با هدف استراتژی مقابله با دولت نهم را نشان می داد فعالیت های ابتدایی آنها در جهت فضا سازی متناسب با تحولات صحنه شکل گرفت که بیشتر سوق دادن مردم به سمت بی تفاوت سازی و عدم اهمیت برگزاری انتخابات بود. این روند تا پرشور شدن هرچه بیشتر فضای انتخاباتی در کشور ادامه داشت اما آنها به ناچار به تغییر رویکرد و تلاش برای مصادره فضای سیاسی کشور در جهت اهداف خود شدند. در این مقطع، رویکرد آنها در نقش سخنگویی مشارکت مردمی و استقبال عمومی ظاهر شد و از طریق اعمال نفوذ در طرفداران دو نامزد هماهنگی سیاسی روانی بخشی از جامعه را بر عهده گرفتند. در این راستا حدود ۵۵ خبرنگار از رسانه های انگلیس تحت عنوان پوشش انتخابات به ایران سفر کردند . این گروه ۵۵ نفره رسانه ای پس از پایان برگزاری انتخابات به دلیل آنکه هدف انگلستان و غرب به نتیجه نرسیده بود، سخنگویی جریان معترض و سپس اغتشاش را بر عهده داشتند. ومهمترین اقدامات ان عبارتند از:

سفارت انگلستان به عنوان ابزاری کارکردگرا در هدایت بحران

سفارت انگلیس در این راستا نیز از ابزارها، سلسله اقدامات مؤثر بهره برده است که به برخی از آنها اشاره می شود.

رسانه های صوتی تصویری و اینترنتی

بریتانیا اولین کشور در جهان است که از ابتدای پیدایش فناوری رسانه های صوتی و تصویری برای نفوذ بر افکار ملت ها به ویژه کشور هدف مانند ایران بهره برداری کرده است این کشور با راه اندازی رادیو بی بی سی در دهه ی بیست قرن بیستم و پس از چندی بخش تصویری ان را فعال نمود، بی بی سی نقش به سزایی در تبیین سیاست های دولت انگلستان داشته است در حال حاضر بی بی سی فارسی رتبه اول مخاطبین را در ایران دارا می باشد صدای امریکا شبکه های فرانس ۲۴ دویچه وله، الجزیره و العربیه نیز دیگر رسانه های تصویری در بخش دیپلماسی عمومی هستند که به صورت آشکار و پنهان این کشور را یاری داده و می دهند.

نگاهی اجمالی به مطبوعات و رسانه های نوشتاری انگلیس

گاردین - فایننشال تایمز (تایمز مالس)، تایمز ایندپندنت، دیلی تلگراف

پیش بینی میشود که این بار رای دهندگان زیادی پای صندوق های رای حاضر خواهند شد که این امر به سودکاندیداهای اصلاح طلب است

***جوانان ایران و زنگ تغییرات**

کریستین تومی در ۹ ژوئن ۲۰۰۹ در تایمز طی مقاله ای باعنوان ایاجوانان ایران می توانند زنگ تغییرات در این کشور را به صدا در آورند؟ نوشت با ارائه تصویری تیره از ایران و ارائه امار هایی که عموماً امارهای ادعای هستند سعی نموده این تصویر را با دوره ۴ ساله دوره نهم ریاست جمهوری مرتبط سازد. (تایمز، ۱۹ خرداد ۸۸)

***تایمز و حمایت از جنبش سبز**

مارتین فلچر طی مقاله ای که در صفه اول تایمز در ۱۰ ژوئن ۲۰۰۹ با عنوان شما اینجائید چون ارزیابی ایرانی ازادرا در سر دارید با چاپ عکس دو دختر جوان ایرانی که روسری سبز بر سر دارند و از رنگ سبز نیز در آرایش خود استفاده کردند نوشت این دو دختر حامی موسوی اند که قول پایان دوره سر کوب را داده است همچنین بیان می کند برنامه ریزان آقای موسوی از حمایت مالی هاشمی رفسنجانی برخوردارند. (تایمز ۲۰ خرداد ۱۳۸۸)

***گاردین و ضدیت با احمدی نژاد**

***گاردین ۱۰ ژوئن ۲۰۰۹** یان بلک از تهران در گزارشی با عنوان مخالف انتخاباتی احمدی نژاد وی را به دوروغگویی در مناظره ی تلویزیونی متهم کرد (گاردین، ۲۰ خرداد ۱۳۸۸)

مستند نگاری مطبوعات انگلیس در قبال تحولات پس از انتخابات و فتنه ی ۸۸

***تایمز ۱۳ ژوئن ۲۰۰۹** در مقاله ای با عنوان با افزایش اقبال عمومی به رقیب احمدی نژاد وی برای باقی ماندن در قدرت می جنگد مردم از رقیب احمدی نژاد حمایت می کنند

***سر مقاله ی ایندپندنت با عنوان ((فراسوی انقلاب اسلامی))**

اخراج همزمان دیپلمات ها در تهران و لندن *

تایمز ۲۳ ژوئن ۲۰۰۹ جینیوٹ درمقاله ای با عنوان بریتانیا دودپلمات ایرانی را به تلافی اخراج دو دیپلمات سفارت درتهران اخراج می کند، می نویسد گوردن براون امروز عصر اعلام کرد بریتانیا پس از آنکه ایران به دو دیپلمات بریتانی سفارت در تهران دستور ترک خاک داد در اقدامی مشابه خواستار این شده دو دیپلمات ایرانی سفارت لندن نیز باید این کشور را ترک نمایند

***ارزوی پایان جمهوری اسلامی و آموزش مقابله با نظام**

فایننشال تایمز ۲ جولای ۲۰۰۹ با افزایش تنش ها در ایران احمدی نژاد فرصت فراغت نخواهد یافت نوشت ظاهرا این انتهای خط ایران است رژیم ایران نیز نخواهد توانست ونباید در واکنش به شورش های بر خاسته در حمایت آقای موسوی آرام بنشینید.

*راهکار های برای تنگنا قرار دادن احمدی نژاد

مداکس دبیر اخبار بین المللی در تایمز ۱۶ ژوئن ۲۰۰۹ به دید گاه های طرفداران موسوی پس از اعلام نتایج انتخابات پرداخته ونوشته باید توقع داشته باشیم که نتایج ارا دست نخواهد خورد مداکس پیشنهاد می کند باراک اوباما باید پیشنهاد کاملا مشخص به احمدی نژاد بدهد تا در صورت رد شدن ان از سوی ایران ایزوله شدن کشور برگردن وی بیفتد مداکس همچنین این حالت را بهترین حالت برای ادامه ی بقای (انقلاب سبز) در ایران می داند و از ان حمایت می کند

*تئوری عدم مشروعیت نظام

علی انصاری محقق دانشگاه سنت ادرودر ۱۶ ژوئن ۲۰۰۹ در ایندپندنت می نویسد نظام ایران تمایل دارد احمدی نژاد را بار دیگر بر مسند قدرت ببیند اما نارضایتی برخی از چهره های نظام واز ان مهم تر نارضایتی های خیابانی مانعی بر سر این خواسته است این اعتراضات بحرانی برای مشروعیت حکومت است(ایندپندنت، ۲۶ خرداد۸۸)

*بحرانی توصیف کردن انقلاب اسلامی و رهبری

در مقاله ای که در تایمز در ۱۹ ژوئن ۲۰۰۹ با عنوان شعار مرگ بر دیکتاتور حامیان موسوی برای شورش درایران گرد هم آمدند به چاپ رسید می نویسد: دریایی از عزاداران سیاهپوش به یاد افرادی که طی شش روز پس از اعلام پیروزی احمدی نژاد در انتخابات کشته شدند در خیابان های تهران به راه افتادند و پلارکاردهای را با یاد کشته شدگان حمل می کردند ما کشته ندادهایم تا صندوق های رای تقلبی بپذیریم و برادر شهیدم رایت را پس خواهیم گرفت، همچنین در ادامه بیان می کند اقدامات آقای موسوی ایت الله خامنه ای رادر مرکز بحران های روبه گسترش قرار داده و نقش وی را به عنوان بالاترین مقام تصمیم گیرنده در موقعیت بحرانی عمیق زیر سوال برده است.(مرکز اسناد انقلاب، ۱۳۹۳ : ۲۶۶)

مبادلات علمی و دانشجویی

از دیگر ابزار های مورد استفاده انگلستان مبادلات علمی و به ویژه دانشجویانی هستند که برای ادامه تحصیل در رشته های مختلف از ایران به این کشور یا غرب دعوت می شوند ، این دانشجویان پس از زندگی در جامعه میزبان و آشنایی با فرهنگ و سیاست آنان و نیز برقراری ارتباطات صمیمانه با آنان به ایران باز می گردند و تعدادی از آنها با این کشور همکاری می کنند.حدود هفت هزار نفر از دانشجویان

ایرانی در دانشگاه های انگلیس مشغول به تحصیل هستند که بیش پانصد نفر آنان از فرزندان مسئولین فعلی و قبلی جمهوری اسلامی ایران هستند. (مرکز اسناد انقلاب ، ۱۳۹۳ : ۷۴) استفاده از موسسات علمی مانند ویلتون پارک برای رسیدن به این اهداف سالانه حداقل ۴۰ کنفرانس بین المللی را با شرکت ۵۰-۸۰ متخصص که حداقل ۶۰ درصد آنان در زمینه مسائل و چالش های بین المللی طراحی و اجرا می کند هرچند مفاد کنفرانس های که در ویلتون پارک برگزار می گردد معمولاً منتشر نمی شود اما موضوع ایران یکی از موارد مهم ویلتون پارک بوده است به عنوان مثال در همایش سه روزه ای که از ۲۲ تا ۲۴ نوامبر ۲۰۰۴ درباره آینده ایران در ویلتون پارک انگلستان برگزار شد مسائلی همچون آینده ی روابط ایران و عراق چشم انداز امنیت منطقه با توجه به حضور ایران به عنوان یکی از بازیگران اصلی آینده مناسبات ایران و امریکا و امکان اتخاذ سیاست خارجی مشترک در جهان غرب برای ایران مطرح شد. از دیگر اقدامات تحریک و تشکیک مراکز علمی بریتانیا در خصوص نتایج انتخابات ایران بود به طوری که تایمز ۲۲ ژوئن ۲۰۰۹ مارتین فلچر در مقاله ی با عنوان ((ادعای تقلب در انتخابات ایران توسط مراجع دانشگاهی بریتانیا مورد تایید قرار گرفت.

انتشارات و کتابخانه ها: اکثر کشور ها برای شناساندن فرهنگ سیاست و اجتماع خود از ابزار سنتی انتشارات و کتابخانه ها بهره بردارند بریتانیا با ایجاد کتابخانه ها و کتابفروشی های خاص در کشور مختلف به انتشار و توزیع نشریات کتب و روزنامه های میپردازد که نمایانگر فرهنگ و سیاست انگلیسی می باشند.

مبادلات فرهنگی: برپای نمایشگاه های فرهنگی در زمینه مردم شناسی تئاتر سینما نقاشی موزه و نیز تعامل هنرمندان کشور هابا یکدیگر باعث ایجاد درک و شناخت متقابل می شود در این راستا سیاست بریتانیا در داخل ایران و یا خاک خودش بر ایجاد مناسبات دوستانه با هنرمندان ایرانی در تمامی موارد ان است نهاد های همچون ایران هرتیج و موسسه ی ایران شناسی بریتانیا و موزهی بریتانیا در حال حاضر به صورت فعال با ایرانیان داخل کشور ارتباط دارند که شواهد و قرائن نشان دهنده همکاری برخی انها با دولت انگلستان است.

ارتباط انگلستان با تروریست های کرد

در تاریخ ۱۴ تیر سال ۸۸ تروریستها همگام با فتنه گران پس از انتخابات سال ۸۸ و پشتیبانی سرویس اطلاعاتی انگلستان سه تن از شهروندان ایرانی در شهر مریوان را پس از بازگشت از مسجد ترور نمودند عامل اصلی ترور با پشتیبانی سرویس اطلاعاتی انگلستان از کشور متواری و به لندن فرار نمود.

استفاده از کارکنان سفارت و کارکنان محلی سفارت انگلیس

در ساختار سفارت انگلیس در تهران تعداد کارکنان ثابت آن حدود ۲۵ نفر و تعداد کارکنان محلی آن حدود ۱۵۰ نفر است این درحالیست که تعداد کارکنان محلی سفارت ایران در انگلستان حدود ۲۰ نفر می باشد. از گذشته های دور بریتانیا دارای کارکنان محلی فراوان ایرانی بوده، که بسیاری از آنان در بخش های سیاسی اقتصادی فرهنگی و حتی امنیتی و باغ قلهک به کار گرفته می شوند و کارکنان محلی سفارت انگلیس همگی ایرانی اند و بیشتر آنها تحصیلات عالیه دارند و به همین دلیل در مراکز ایرانی نفوذ دارند، لذا انگلیسی ها از این فرصت کاملاً به نفع منافع خود بهره برداری میکنند ولی هیچ یک از کارکنان محلی سفارت ایران در لندن انگلیسی نیستند.

*سفیر انگلیس هدف خود را در قالب ۸ سوال طراحی و از کارمندان محلی می خواهد با حضور در میان تجمع کنندگان این سوال را از آنان بپرسند در سطح شهر چه اتفاقی می افتد؟ مواضع جناح های مختلف درباره خطبه های مقام معظم رهبری در نماز جمعه ۲۹ خرداد ۸۸ چیست؟

*سفیر انگلیس هر روز ساعت ۹ صبح با اعضای بخش سیاسی سفارت دیپلمات ها و کارمندان محلی جلسه داشت و آخرین اخبار را دریافت و به لندن گزارش می کرد.

*سفارت از کارمندان محلی خواسته بود تا در تجمعات و اغتشاشات به همراه تامبرن و کبرونی از بخش سیاسی و ویزا دو دیپلمات اخراج شده از ایران حضور داشته باشند ساموئل مورگان در تاریخ ۲۷ خرداد ۸۸ در راهپیمای خیابان کریمخان حضور داشته است. همچنین الکس پینفلد دبیر اول سیاسی سفارت از کارمندان محلی در خواست کرده بود تا هنگام تجمع غیر قانونی در میدان بهارستان از آثار تخریب شده توسط اغتشاشگران عکس تهیه گردد. همچنین سفیر انگلیس به همراه کاردار سفارت در تاریخ ۲۸ خرداد ۸۸ برای مشاهده راهپیمای آرام و غیر قانونی طرفداران موسوی اقدام کرده بودند. در این مقطع زمانی و حضور فیزیکی در اغتشاشات بعد از انتخابات ریاست جمهوری، چند کارمند سفارت بریتانیا توسط نیروهای امنیتی ایران دستگیر و دو دیپلمات انگلیسی به دلیل عملکرد مداخله جویانه شان از کشور اخراج شدند و یک تن از نیروهای سفارت انگلیس رسماً در دادگاه محاکمه و محکوم شد.

*تلاش در جهت دستیابی به اسامی دستگیر شدگان پیگیری اخبار تجمعات و اغتشاشات در شهرستان ها

*تلاش برای ملاقات با چهره های شاخص و نزدیک به نامزد های معترض

*تحقیق درباره این که معترضان جوان به دستورات مقام معظم رهبری به ویژه بعد از نماز جمعه ی ۸۸/۳/۲۹ عمل می کنند یا خیر؟

*دیپلمات سفارت استرالیا (خانم مورفی) به اتفاق الکس پیفیلید دبیر اول سیاسی سفارت انگلیس در دفاتر تبلیغاتی آقای موسوی تردد و با اصلاح طلبان روشنفکر از جمله عطر یا نفر شمس الواعظین و سعید لیلان

بود و دوستانی مانند آنها با دیپلمات ها و خبرنگاران خارجی به راحتی مصاحبه و صحبت می کردند (مرکز اسناد انقلاب ، ۱۳۹۳ : ۵۱۶).

رویکردهای انگلستان در ایجاد آشوب در التهاب انتخاباتی سال ۱۳۸۸ در ابعاد خارجی تلاش بریتانیا برای به کارگیری اهرم اتحادیه اروپا علیه ایران

یکی از اقدامات فوری سیاست خارجی در مسائل پس از انتخابات دهم و فتنه ی ۸۸ این بود که سطح دخالت رسمی و غیر رسمی خود را به سطح بالاتر یعنی کل اروپا در مقابل ایران ارتقا داده و تبدیل نماید به طوری که وزیران امور خارجه ی اتحادیه ی اروپا با صدور بیانیه ای در ژوئن ۲۰۰۹ - ۲۵ خرداد ۱۳۸۸ اعلام نمود شورا وقایع اخیر در مورد انتخابات ریاست جمهوری در ایران را مورد گفتگو قرار داد، در ادامه همین روند تخصصی وزرای خارجه اتحادیه اروپا با صدور بیانیه ای در ۲۹ ژوئن ۲۰۰۹ (۸ تیر ۸۸) خواستار آزادی فوری کارمندان سفارت بریتانیا شده و اعلام کردند وزرای خارجه اتحادیه اروپا هنوز نگران رویداد ها در ایران می باشند آنها ادامه بازداشت و دستگیری شرکت کنندگان در تظاهرات صلح امیز خبرنگاران و محدودیت های فزاینده بر رسانه های خارجی و ایرانی را محکوم کردند.

افزایش فشارها و تشدید تحریم ها

التهابات داخلی انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸ در کشور، راهبرد تحریم و گسترش فشارهای سیاسی و تشدید تحریم های اعمال شده بر علیه جمهوری اسلامی را در پی داشت است . دوقطبی ایجاد شده و افزایش التهابات و افزایش خشونت به بهانه تقلب و طرفداری از یکی از کاندیدها، دست اندرکاران و مقامات غربی به ویژه انگلستان و امریکا این شائبه را برای آنها ایجاد کرد که با فشارهای بیشتر می توانند پایه های حکومت و انقلاب اسلامی را هرچه بیشتر متزلزل و ان را تقویت کنند به طوری که باراک اوباما رئیس جمهور وقت امریکا با وجود شعار تمایل به همکاری با ایران در مارس ۲۰۰۹ ، با تمديد شرایط اضطراری و خطر ایران، تحریم های ایالات متحده علیه تهران را که به موجب قانون اعمال قدرت اقتصادی در شرایط اضطراری بین المللی (IEEPA) عمل میکرد، به مدت یکسال دیگر تمديد کرد. در سال ۲۰۱۰ نیز قانون جامع تحریم ها، مسئولیت پذیری و محرومیت ایران (CISADA) از سوی انگلستان و غرب تصویب شد که و به شامل تحریم انرژی، بانکی و فروش بنزین می شد. گسترش ابعاد ناراضی ها ی داخلی در قالب چالش های مسالمت آمیز و خشونت آمیز بسترهای لازم جهت بحرانی تر نمودن شرایط سیاسی را در داخل کشور تشدید و تحریم های فراقطعنامه ای ناشی از تصمیمات شورای امنیت مانند مجموعه ای از تحریم های نظامی، صادراتی و وارداتی، سرمایه گذاری، مسافرت، حمل و نقل، همکاری های فنی و برخی موارد دیگر را بر کشور تحمیل نماید. (صدقی و چراغی، ۱۳۹۱: ۱۵۸ - ۱۳۳)

باج خواهی سیاسی در پرونده هسته ای ایران

تا پیش از بروز اغتشاشات انتخاباتی روند عقب نشینی های انگلیس و غرب در زمینه مسئله هسته ای ایران با سرعت زیادی در حال اجرا بود. غرب در زمینه مسئله هسته ای ایران با سرعت بیشتری در حال اجرا بود. کشورهای غربی آشوبهای داخلی را بهانه افزایش فشار بر برنامه هسته ای کشورمان نموده و حمایت های انگلیسی- غربی از عوامل ناآرامیها با توجه به برنامه برخی نامزدهای انتخاباتی توسط آنها آشکار گردید و اغتشاشات انتخاباتی توسط آنان علنی شد، غریبهها اغتشاشات ایران را بهانه ای برای بازگشت به شرایط قبل می دیدند. قطعنامه ۱۹۲۹ با فشارهای فراوان انگلیس و غرب و اعطای امتیازهای فراوان به چین و روسیه در سالگرد آشوب انتخابات ۱۳۸۸ به تصویب رسید تا پیامی آشکار برای عوامل آشوب داخلی ایران داشته باشد (قدیریان، ۱۳۸۹: ۵۵-۳۰).

تغییر رفتارهای دیپلماتیک انگلیس، آمریکا و غرب در قبال ایران

با روی کار آمدن دولت نهم مشی اصول گرایانه معمار انقلاب اسلامی در ادبیات و سیاست های دولت در مواجهه با انگلیس و غرب، احیا گردید برخی مقامات غربی و کهنه کاران سیاست خارجی انگلستان و آمریکا، در اظهارنظر خود بر کوتاه آمدن در مقابل ایران تأکید داشتند به عنوان مثال برژنسکی بیان می کند دوران حماقت ابرقدرتی آمریکا به پایان رسیده است، درباره ایران و برنامه هسته ای ایران نیز ما به رویکرد واقعگرایانه، منعطف تر و منطقی تر نیازمندیم. ما باید مذاکره کنیم، ما ممکن است حتی بدون پیش شرط مذاکره کنیم. باید عنوان نمود که براندازی نظام جمهوری اسلامی همواره راهبرد اصلی انگلیس و آمریکا و دیگر همپیمانان غربی علیه جمهوری اسلامی ایران بوده است اما ناکامی در میدانهای مختلف آنها را وادار کرد که راهبرد تعدیل و تغییر رفتار را ترجیح دهد اما التهاب سیاسی توسط بازیگران داخلی در انتخابات سال ۱۳۸۸ و ایجاد ناآرامی ها سبب شد تا غریبهها تصور کنند فرصت برای تحقق اهدافشان فرارسیده است ناآرامی، دستکم امید تزلزل و لغزشهای سیاسی در داخل را در زمینه راهبرد میانی (تغییر رفتار) و راهبرد اصلی (تغییر نظام) برای غرب ایجاد نمودند.

رشد تحرکات چالشهای مسالمت آمیز ضد ایرانی کشورهای عربی خلیج فارس

تحریک کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس و طرح حاکمیت بر جزایر سه گانه از جمله مواردی بود که عنوان شد. در روابط پر چالش بین ایران و اعراب هرگاه دولت مرکزی ایران با بحرانهای سیاسی مواجه بوده، مانند انتخاباتی سال ۸۸ شرایط در راستای تحرکات ضد ایرانی اعراب فراهم شده است. همچنین نشست الجناردیه در عربستان و کمک ۱۸ میلیون دلاری به طیف اصلاح طلبان خارج نشین که با

تحریک مستقیم انگلستان و آمریکا صورت گرفت، نشان دهنده تلاشهای عربستان بر علیه ملت ایران و حمایت از جریان انتخابات سال ۱۳۸۸ بوده است. (هاشمی مقدم، ۱۳۸۸: ۴۲-۵۱)

نتیجه گیری

انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۸۸ ایران چالش های سیاسی فراوانی در داخل و خارج ایجاد گردید در انتخابات ریاست جمهوری سال ۸۸، انگلستان و غرب در اقداماتی هماهنگ و پیوسته مانند نفوذ در میان برخی نیروهای سیاسی داخلی و ابزارهایی همچون سفارت انگلستان در تهران، رسانه های قدرتمند مانند سی.ان.ان که مهمترین هدف آن خدشه سازی به بنیانهای مشروعیت نظام جمهوری اسلامی بوده در همین راستا اقدام به بحران سازیهای سیاسی نمود که اصلی ترین پیامد آن در جامعه ایران ایجاد تزلزل و بحران مشروعیت در نیروهای وفادار به انقلاب و نوعی بحران هویت در میان مردم انقلابی بوده است از طرف دیگر باید عنوان نمود بیش از آنکه نیروهای خارجی مانند انگلستان و آمریکا و... فراهم کننده ابزارها و بسترهای نفوذ در ایران بوده باشند، شرایط سیاسی داخل کشور به نحوی بسترها، ابزارها، اهداف یک بحران سیاسی مهم مانند التهاب انتخاباتی سال ۸۸ را در جامعه ایران مهیا نموده است.

منابع

- ۱- خواجه سروی، غلامرضا، (۱۳۸۵ چارچوبی برای رقابت و ثبات سیاسی با نگاهی به تجربه جمهوری اسلامی نشریه دانش سیاسی، شماره ۳
- ۲- قدیریان، احمد، (۱۳۸۹)، فتنه سبز، جلد پنجم، تهران: مجتمع فرهنگی شهید آیت الله بهشتی
- ۳- صدقی، وحید و چراغی، مصطفی، ۱۳۹۱ تحریم های ایالات متحده علیه ایران و ظرافت های ضد تحریم، نشریه مطالعات منطقه ای، شماره ۴
- ۴- مرکز اسناد انقلاب ۱۳۹۳ اسلامی نقش انگلستان در فتنه ۱۳۸۸ انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی
- ۵- هاشمی مقدم، امیر، (۱۳۸۸)، جزایر سه گانه ایرانی خلیج همیشه فارس، نشریه کتاب ماه. علوم اجتماعی، شماره ۱۵
- ۶- روز نامه گاردین، ۲۰ خرداد ۱۳۸۸
- ۷- روز نامه ایندپندنت، ۲۶ خرداد ۸۸